

RAN-1802070101040001

M.Ed. (Sem. - I) Examination November - 2025

104 TCC : Introduction to Research Method

Time: 3 Hours]
[Total Marks: 70
સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book.
- (2) પ્રત્યેક પ્રશ્નના ગુણ જમણી બાજુએ દર્શાવ્યા છે.
- (3) પ્રશ્ન ક્રમાંક ત્રણથી પાંચના જવાબ 300 થી 400 શબ્દોમાં આપો.

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

પ્ર. 1. અ. નીચે આપેલ ખાલી જગ્યા સાચા વિકલ્પથી પૂર્ણ વિધાન લખો.

(10)

1. ક્રિયાત્મક સંશોધનનો હેતુ
 (A) શાળા પ્રક્રિયા સુધાર (B) શૈક્ષણિક પ્રક્રિયા સુધાર
 (C) શાળા અને શૈક્ષણિક પ્રક્રિયા સુધાર (D) આ પૈકી કોઈ નહીં
2. શૈક્ષણિક સંશોધનનો અભિગમ કયો છે?
 (A) સંખ્યાત્મક (B) ગુણાત્મક
 (C) મિશ્ર (D) આ પૈકી બધાં જ
3. જલોન હેનરી ઈફેક્ટ એટલે શું?
 (A) પ્રયોગની નકારાત્મક અસર (B) પ્રયોગની હકારાત્મક અસર
 (C) મિશ્ર અસર (D) આ પૈકી કોઈ નહીં
4. શૈક્ષણિક સર્વેક્ષણના કેટલા પ્રકાર છે?
 (A) ચાર (B) પાંચ
 (C) છ (D) આ પૈકી કોઈ નહીં
5. વ્યક્તિ અભ્યાસ એ વૈજ્ઞાનિક સંશ્લેષણનો વિશિષ્ટ ગુણ ધરાવે છે?
 (A) વિધાન સાચું (B) વિધાન ખોટું
 (C) કંઈ કહી શકાય નહીં (D) આ પૈકી કોઈ નહીં
6. કથા અભ્યાસ કયા પ્રકારનું સંશોધન છે?
 (A) સંખ્યાત્મક (B) ગુણાત્મક
 (C) કંઈ કહી શકાય નહીં (D) આ પૈકી કોઈ નહીં
7. ઓળખયાદીમાં Halo Effect Error કેટલા કારણોસર આવે છે?
 (A) ચાર (B) બે
 (C) છ (D) આ પૈકી કોઈ નહીં
8. કોઈપણ વ્યક્તિત્વ અને વર્તનના વસ્તુલક્ષી માપનને ક્રમ માપદંડ કહેવાય.
 (A) મીલાર્ડ (B) ઓલપોર્ટ
 (C) લિકર્ટ (D) આ પૈકી કોઈ નહીં
9. સંશોધનથી સંશોધક શું પ્રાપ્ત કરે છે?
 (A) જ્ઞાન (B) નિરાશા
 (C) રસ (D) આ પૈકી કોઈ નહીં

10. સંશોધન દરખાસ્તના છેલ્લા ત્રણ સોપાનો પૈકીનું સોપાન છે?
 (A) સંદર્ભ (B) સમય આયોજન
 (C) નાણાંકીય આયોજન (D) આ પૈકી કોઈ નહીં

બ. ગમે તે પાંચના 30 થી 40 શબ્દોમાં જવાબ આપો.

(10)

1. પુરાવાનો સિદ્ધાંત જણાવો.
2. સંશોધન દરખાસ્ત શબ્દને સમજાવો.
3. શૈક્ષણિક સંશોધનના ચાર ક્ષેત્રો જણાવો.
4. સંભાવનાયુક્ત નમૂનાનો અર્થ જણાવો.
5. વ્યક્તિ અભ્યાસની બે મર્યાદા જણાવો.
6. ઐતિહાસિક સંશોધનના સોપાનો જણાવો.
7. સહસંબંધાત્મક અભ્યાસના બે લાભ જણાવો.

પ્ર. 2. ગમે તે પાંચના 150 થી 180 શબ્દોમાં જવાબ આપો.

(20)

1. જ્ઞાનના સ્ત્રોત તરીકે સૈધાંતિક અભિગમ
2. સંશોધન સમસ્યાનું સ્પષ્ટીકરણ સ્પષ્ટ કરો.
3. સંશોધન દરખાસ્તના મુખપૃષ્ઠની વિગતો વર્ણવો.
4. સંશોધન સમસ્યા પસંદગીના ચાર માપદંડો જણાવો.
5. સર્વેક્ષણ અભ્યાસમાં ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો જણાવો.
6. એથનોગ્રાફી અભ્યાસના ચાર લક્ષણો જણાવો.
7. નમૂનાનું કદ નિર્ધારણ વર્ણવો.

પ્ર. 3. સંશોધન સમસ્યાના સ્ત્રોતોના આધાર સ્થંભોની વિગતે ચર્ચા કરો.

(10)

અથવા

પ્ર. 3. શૈક્ષણિક સંશોધનનો અર્થ, સ્વરૂપ અને કાર્યક્ષેત્રની વિગતે ચર્ચા કરો.

પ્ર. 4. મૂળગત અને વ્યવહારુ સંશોધનની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

(10)

અથવા

પ્ર. 4. વલણ માપદંડ એટલે શું? કોઈ એક માપદંડનો પરિચય સ્પષ્ટ કરો.

પ્ર. 5. સારા નમૂનાની લાક્ષણિકતા જણાવો અને સહેતુક નમૂનાનું વિગતે વર્ણન કરો.

(10)

અથવા

પ્ર. 5. પ્રાયોગિક સંશોધનમાં નિયંત્રણનો અર્થ અને પ્રકારોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

ENGLISH VERSION

Q. 1. A. Fill in the blanks with the correct option and write the complete statement.

(10)

1. The purpose of action research is...
 (a) Improvement of school process
 (b) Improvement of educational process
 (c) Improvement of both school and educational process
 (d) None of these
2. What is the approach of educational research?
 (a) Quantitative (b) Qualitative
 (c) Mixed (d) All of these

3. What is John Henry Effect?
 - (a) Negative effect of experiment
 - (b) Positive effect of experiment
 - (c) Mixed effect
 - (d) None of these
4. How many types of educational surveys are there?
 - (a) Four
 - (b) Five
 - (c) Six
 - (d) None of these
5. Case study possesses a unique quality of scientific synthesis
 - (a) Statement is true
 - (b) Statement is false
 - (c) Cannot be said
 - (d) None of these
6. What type of research is narrative research?
 - (a) Quantitative
 - (b) Qualitative
 - (c) Cannot be said
 - (d) None of these
7. In Check List, Halo (Halo) Effect Error occurs due to how many reasons?
 - (a) Four
 - (b) Two
 - (c) Six
 - (d) None of these
8. Objective measurement of any personality and behavior is called ordinal scale.
 - (a) Millard
 - (b) All port
 - (c) Likert
 - (d) None of these
9. What does a researcher obtain from research?
 - (a) Knowledge
 - (b) Disappointment
 - (c) Interest
 - (d) None of these
10. Which is among the last three steps of a research proposal?
 - (a) References
 - (b) Time planning
 - (c) Financial planning
 - (d) All of these

(B) Answer any five of the following in 30 to 40 words.

(10)

1. State the principle of evidence.
2. Explain the term research proposal.
3. Mention four areas of educational research.
4. Explain the meaning of probability sampling.
5. State two limitations of case study.
6. State the steps of historical research.
7. Mention two advantages of correlational study.

Q. 2. Answer any five of the following in 150 to 180 words.

(20)

1. Theoretical approach as a source of knowledge.
2. Explain clarification of research problem.
3. Describe the details of the title page of a research proposal.
4. State four criteria for selecting a research problem.
5. State the points to be kept in mind in survey study.
6. State four characteristics of ethnographic study.
7. Describe determination of sample size.

Q.3. Discuss in detail the foundation pillars of sources of research problem.

(10)

OR

Q.3. Discuss in detail the meaning, nature and scope of educational research.

(10)

Q.4. Discuss in detail the fundamental and applied research.

(10)

OR

Q.4. What is an attitude scale? Explain one scale in detail.

(10)

- Q.5.** State the characteristics of a good sample and describe purposive sampling in detail (10)
- OR.**
- Q.5.** Explain the meaning of control in experimental research and discuss its types in detail. (10)
-